

Düşünce ve Örgütlenme Özgürlüğü

Günümüzün insanları, toplumsal düzenlerin temel amacının bireyin ve gidecek toplumun mutluluğu olması gerektiği konusunda hem fikirdirler. Yani insan mutlu olmalıdır; toplum umutlu olmalıdır.

İnsani tüm değerlerin kaynağı olarak, uygar düşünceyi kabul etmek gerekmektedir. Değerleri yaratan da insandır. İnsan kolay “insan” olmamıştır. İnsanlık için yararlı, değerli ve güzel şeyleri yaratarak insan olmuştur. İnsanlık tarihinde önemli aşamalar oluşturan ateşi ve tekerleği, buharı, elektriği, atomu ve bilgisayarı bulan insanın yaratıcı gücü ve yetenekleridir. İnsanlık tarihi; insanın, düşüncesini yazılı olarak ifade edebildiği andan itibaren başlamış olduğu kabul edilir. Bu süreç de insana, doğaya ve evrene hükmetmenin önünü açmıştır.

Günümüze kadar gelmiş olan insanlığın ortak değerleri ise halkların üst kültürlerini ve yaşam biçimlerini belirlemede temel etken olmuştur. İnsanlığı, bu evrensel değerler etrafında birleştiren ilk medeniyet ise Mezopotamya toprakları olmuş ve düşünce bu topraklarda filizlenmiş ve yeşermiştir. Ancak bugün ülkemizde hala düşünceyi iletme ve örgütlenme özgürlüğü konusunda birtakım sıkıntılar aşılmış değildir. Oysa uygarlık tarihinde, sosyal ve kültürel gelişmeler göstermiştir ki insanın, bilim, sanat, felsefe alanında verimli olabilmesi, yaratıcı gücünü ortaya koyabilmesi için her türlü baskıdan uzak ve özgür bir ortam içinde olması ile doğru orantılı olmuştur. Ayrıca birtakım baskıların düşünceyi, duyguyu da ortadan kaldıramayacağı da bir gerçektir. Ancak düşünce ve duyguların yaratıcı olmasında özgürlük ve baskıdan kurtulmanın yararları da açıktır. Bu nedenledir ki demokratikleşme sürecini tamamlamış ve demokratik düzen içine girmiş ülkelerde her türlü düşünceyi açıklama hakkı tanımakta herhangi bir sınırlama yoluna gidilmemektedir. Düşünce özgürlüğü ile örgütlenme özgürlüğünü birbirinden ayrı düşünmek gerekir. İnsanlar düşüncelerini tek tek açıklayabildikleri gibi, toplu halde de açıklayabilirler. Bunun için de aynı düşünceyi paylaşan kimselerin, bu düşüncelerini savunmak için örgütlenmeleri gerekir. Bunu da ya bir dernek ya da siyasi parti biçiminde örgütlenerek gerçekleştirebilirler. Artık çağımızda gelişmiş toplumlar dediğimiz, yani sanayileşmesini ve demokratikleşmesini tamamlamış ülkelerde; birbirinden kopuk bireylerinden ziyade, örgütlü insan topluluklarını görmekteyiz. Yaşadığımız son acı depresyon olayında da bir kez daha örgütlü olmanın gereği ortaya çıktı. İnsanlar tek tek bir şeyler yapmaya çalışıyor ve devletin ilgisizliğine isyan ediyor. Oysa şehirde bu tür felaketlere karşı örgütlenmiş insan toplulukları olsa eminim devletin ilgisizliğine isyan edeceğine kendi örgütlü dinamik yapısı ile sorunları çözmeye çalışır en azından kağıttan evler gibi yıkılan binaların müteahhitlerinden ve bu yapıların sağlıksız şekilde yapılmasına izin veren

kurumlardan hesap sorma yoluna gidilir. Toplumsallaşmış böyle bir örgütlü yapımız olmadığı için de kamusal yaşam üzerinde pek etkili olamamaktayız. Oysa kamusal yaşama katılmamızın en etkili yolu örgütlü olmaktan geçmektedir ki bunun en yaygın yollarından biri de Derneklerdir.

Dernekler, birey için bir okul sayılır. Çünkü toplumsallığı ve kişiliği geliştiren bir ortamdır. Derneklerin etkinliği, grup çıkarlarının daha iyi savunulmasını sağladığı kadar temsili sistemin zenginleşmesine de katkıda bulunur.

Modern demokrasilerde dernekler, belli koşullara uymak suretiyle geniş bir özgürlük alanından yararlanırlar. Elbette belirli sınırlamalar da yok değildir. Kamu düzeni, genel ahlak ve siyasi içerikli yasaklamalar gibi.

Günümüz insanı, her alanda gelişmenin, tartışma ile fikirlerini özgürce açıklayabildikleri oranda olduğunu bilmektedir. Bu yüzden de, düşünce özgürlüğü ile örgütlenme özgürlüğünü birbirini tamamlayan hak ve özgürlükler olarak değerlendirmektedir.

Diğer yandan düşünce ve örgütlenme özgürlüğü insan haklarının en temel haklarından. Çünkü her türlü hak ve özgürlüklerin savunulması ve kazanılması bu özgürlüğün varlığına bağlıdır. Uygar dünyada artık bu özgürlükler insan yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. 21. Yüzyılda uygar toplum; örgütlü toplum demektir.

Bu bağlamda uygar bir toplum olma yoluna giren ülkemizin, bir an önce düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün önündeki engelleri kaldırması, bu yönde yasal ve anayasal değişiklikleri yapması demokratikleşmenin önde gelen koşuludur.

Ali Fuat Kartal
TKD Ankara Şubesi Başkanı